

Innspill til statsbudsjettet 2025 fra Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv.

Forskning og innovasjon er sentralt for å løse klimakrisen, demografiutfordringer og en ny geopolitisk situasjon. Regjeringen har lansert en rekke strategier og vi venter på flere stortingsmeldinger. Ambisjonen for den kommende stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter, er at «Norge skal bli verdens beste land å starte og drive virksomhet i». I arbeidet med stortingsmeldingen om forskningssystemet, er det et mål å ta forskningen raskere i bruk. Høy måloppnåelse vil kreve innsats over tid. Regjeringens ambisjoner følges ikke opp med tiltak i budsjettet.

Norge har lav samlet investering i forskning sammenlignet med våre naboland. En grunn til forskjellene, er at våre naboland har flere store og forskningstunge bedrifter. Vi støtter derfor regjeringens mål om at næringslivet skal øke sin FoU-aktivitet. For å lykkes, ber vi Stortinget prioritere investeringer og tiltak som gir økt tempo og bedre samarbeid. Slik vil vi få flere nye, grønne løsninger ut i markedet på både kort og lengre sikt.

Flere grønne bedrifter fra forskning - Kap. 285 Norges forskningsråd post 71 Strategiske forskningsprioriteringar

Hvert år investeres store beløp i forskning ved landets universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak. Noe av forskningen legger grunnlaget for etablering av helt nye bedrifter. OECD og flere utredninger, har slått fast at Norge har et stort uutnyttet potensial for å realisere flere bedrifter fra forskningsresultater.

Forskningsbaserte bedrifter er risikoutsatte og har ofte en lang vei til markedet. Til gjengjeld har disse bedriftene en stor innovasjonshøyde og skaleringspotensial. Det er disse bedriftene vi skal leve av i fremtiden, og som kan skape mange nye arbeidsplasser og nye bærekraftige løsninger.

I arbeidet med kommersialisering fra forskning, er det behov for noen som kan systematikken rundt bedriftsetablering og kommersiell drift, har investornettverk og kan hjelpe de mest lovende forskningsresultatene og senere oppstartsselskapene til markedet. Denne spesialiserte kompetansen, kjent som «teknologioverføring», bistår med å ta kunnskapsbaserte innovasjoner fra forskningsmiljøene over i kommersiell virksomhet eller til smarte løsninger i offentlig sektor.

I 2023 ble det gjort endringer i ordningen for kommersialisering fra forskning. En konsekvens av omleggingen har vært mindre støtte til de miljøene som arbeider med å ta forskningen i bruk i form av nye bedrifter og kraftig reduksjon i aktivitetsnivå sammenlignet med tidligere. Det haster å snu denne utviklingen. Å etablere forskningsbaserte bedrifter er langsiktige prosesser, hvor vi må jobbe systematisk.

Dersom Norge skal lykkes med å bli «verdens beste land å starte og drive virksomhet i», og ta forskningen raskere i bruk, er det behov for å styrke satsingen på kommersialisering fra forskning. Dette samsvarer også med tiltak i strategien for økt FoU i næringslivet, hvor det står at støtten til tidligfasekomersialisering i FORNY-programmet skal styrkes.

Finansiering til posten bør opprettholdes på minimum samme nivå som for 2024, dvs. styrkes ut over regjeringens budsjettforslag med minimum 100 mill. kr. til 3 050,9 mill. kr.

For å møte Norges behov for omstilling, verdiskaping og etablering av nye næringsområder, ber vi om at de 100 mill. kr. øremerkes tidligfase teknologioverføring i Forskningsrådets FORNY-program slik at samlet bevilgning blir på 160 mill. kr. for 2025.

Styrke regionale bedrifiers involvering i grønn omstilling - Kap. 286 Regionale forskningsfond post 60

Etter at RFF ble avvirket i 2024, har det oppstått et hull i finansieringssystemet for innovasjonsprosjekter. Stegene inn i større FoU-prosjekter har blitt for store for flere oppstartsbedrifter og SMB som ønsker å benytte forskning som en del av sin utvikling og posisjonere seg for videre FoU-involvering nasjonalt og internasjonalt.

Brandtzæg-utvalget (NOU 2020:12) utredet tiltak for å styrke distriktnæringslivet, og tok til orde for å trappe opp den regionale innsatsen for å få næringslivet i distriktene til å ta i bruk mer forskningsbasert kunnskap gjennom samarbeid med forskningsmiljøer.

Det er behov for en ordning hvor små- og mellomstore bedrifter har mulighet til å samarbeide med forskningsmiljøer i små- og mellomstore FoU-prosjekter. Vi foreslår derfor å styrke dagens FORREGION med FORREGION II.

Dagens FORREGION gir bedrifter med liten eller ingen erfaring med forskning støtte til små prosjekter for å teste ut samarbeid med forskningsmiljøer. Dersom forprosjektet er vellykket, er neste trinn å søke hovedprosjekt med støtte fra Forskningsrådet. Her er minste søknadssum 2 mill. kr., og for å utløse midlene må man ha 2 mill. kr. i egenfinansiering. Det er hard konkurranse om midlene, mange bedrifter har ikke behov for så store forskningsprosjekter for å løse sine FoU-utfordringer og noen har heller ikke tilstrekkelig med egenfinansiering.

Små- og mellomstore bedrifter har behov for å samarbeide med forskningsmiljøer i små- og mellomstore FoU-prosjekter, hvor det gis støtte fra 500 000 kr. opp til 2,5 mill. kr. pr. prosjekt.

Vi foreslår å styrke dagens FORREGION med FORREGION II, hvor beløpsgrensene settes slik:

- Kvalifiseringsstøtte: prosjekter fra minimum 500 000 kr.
- Hovedprosjekter: prosjekter fra minimum 1 000 000 kr.

Vi ber Stortinget styrke regionenes tilgang på forskningsbasert kunnskap ved å etablere FORREGION II. Ordningen bør trappes opp over en toårsperiode til 250 mill. kr med 125 mill. kr. i 2025. FORREGION II kan finansieres på posten hvor RFF lå tidligere. Alternativt kan FORREGION II finansieres på

Kommunal- og distriktdepartementets Kap. 553, post 69, hvor FORREGION finansieres i dag.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN